

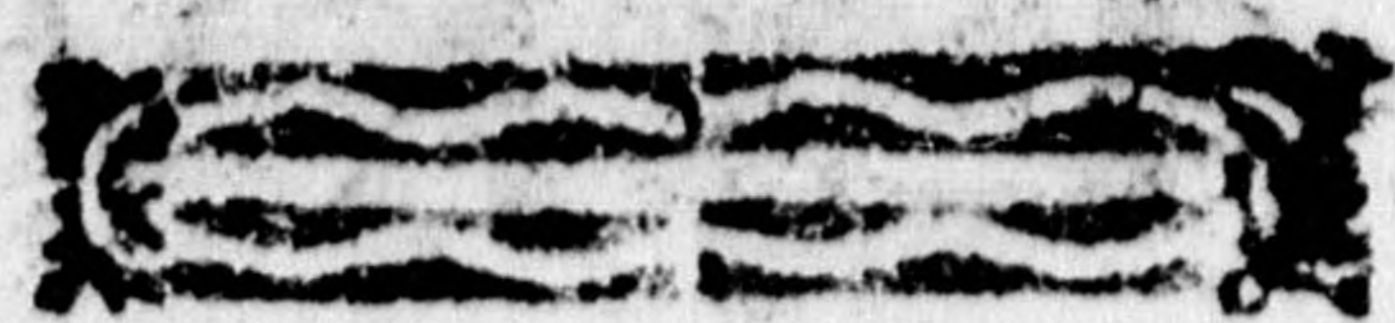

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 30. Septemberben 1789.

A' F. Ts. Királyi Nagy Tábor fő Vezérjének Feldm.
Laudonnak ezen Tudósítását adta ki a' F. Hadü
Kantzellária : mellyben Fő-Vezér Báró Laudon,
Sept. 18-dikán küldött jelentésében, következőleg
le-irja, hogy 10-diktől fogva 18-dikig Belgrád kö-
rül mik történének :

Írül érkezőn, hogy a' Séráskier Abdi Basa mint
egy 30-ezerből álló Sereggel már Tsupriába meg-
érkezett, és olly szándékkal vagon, hogy 14-dik-
re Belgrád mellé jöjjön; tehát, hogy az alkalmatos
helyeknek el foglalásában az ellenséget meg-előzhes-
sük, a' mi Sergeinknek a' Száván lejendő által-köl-
tözésekre ki-rendelt napot nem várván, Sept. 10-
dikén az által költözés illy formán el-kezdődött:
Délutáni 3 órakor Obestlájdinánt Mihályevits, a' ke-

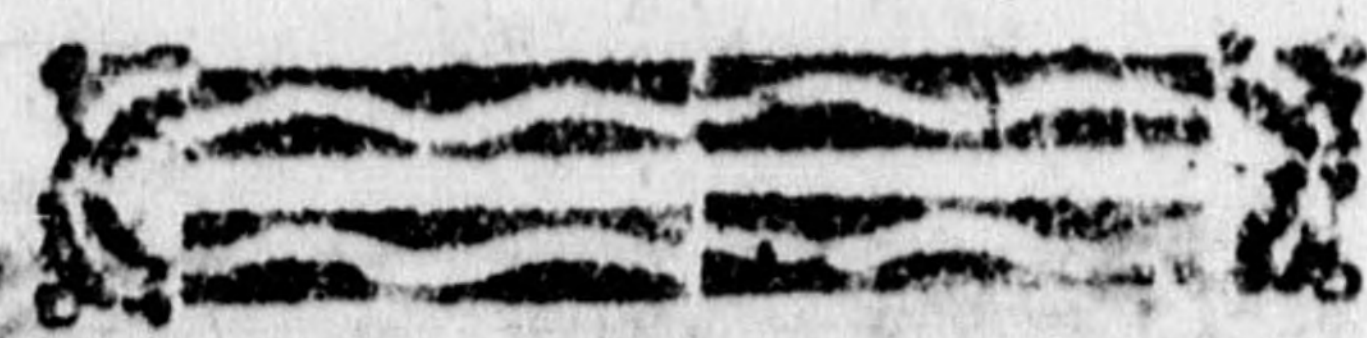
ze alatt lévő szabadosokkal, a' *Zehresi* Sántzból *Os-
truznitsa*-felé meg-indult; hagyván azon Sántzot a'
*Pétervárad*i Regementbélieknek őrizetek alá, estvéli
7 órakor a' F. M. L. Hertzeg *Valdek* alatt lévő hadi-
test-is meg-mozdult; az által-költözésre voltak négy
Battériás-hajók, mindenik 4 ágyukkal fel-készítve,
mellyek a' készítettő hidnak részei valának, és
némely tutajok (szálak) rendelve: ezeken által-köl-
töztek a' következő 6 Batalionok, u. m. egy
Bat. Tsászár; 1 Bat. *Laudon*; 1 Bat. *Gyulai*; 1 Bat.
Bródi Határnok, 2 Bat. Hertzeg *Ferdinándé*: továb-
bá 1 Sqvadron *Gréfen* Húszár, és utóljára maga is
H. *Valdek*, Generál *Klébekkel* edgyütt: ezek *Os-
truznitsánál* a' hegy alá a' túlsó partra minden aka-
dály nélkül ki-szállottak. Azon Hadi-testnek több
része, ugy mint: 2 Batalion *Brentánó*, 2 Bat. *Val-
lisé*, 5 Sqvadron *Gréfen* Húszár és 3 Osztály *Lob-
kovitzé* Generál *Türkháimmal* edgyütt az alatt az
innetső parton maradtanak vala, és a' vizen le-fe-
lé hajókázókat kísérték, hogy ha szükség leszzen fe-
dezhessék. Mihelyest pedig az elsők a' túlsó part-
ra ki-szállottak, leg-ottan a' hidnak hajókra készi-
tése el-kezdődött, és a' míg a' hid készült, az a-
latt tutajokon az innen lévők ágyuikkal edgyütt las-
fanként költöztenek által. Ezen által-költözésnek
helyére azon északán még több Sergeink érkezte-
nek, u. m. 2 Batall. *Pellegrini*, 2 Batall. *Ferdinánd*
Toskána, 2 Bat. *Károly Toskána*, 2 Bat. *Prájzé*, és
3 Osztály *Valdek* Dragonyosok F. M. L. Gróf *Kol-
lorédóval*, Hertzeg *Vürtemberg*, *Brentáno*, és *Melas*
Generálmájorokkal edgyütt.

Sept. 11-dikén reggel már ezen hid készzen vala,
és minekutánna már a' túlsó parton a' H. *Valdek* Ha-
di-teste egy domb tetején jó állást vett volna ma-
gának, a' most említett 8 Batalionok-is 10 órakor
a' hidon által takarodtának; és minthogy ezen Vidéken
lemlen ellenség nem láttatott, H. *Valdek* a' *Selezni-
tzi* Hegynek tetejét foglalta-el, F. M. L. Gróf *Kol-
lorédo* pedig az *Osztuznitsai* hegyeket. Ugyan a-
zon napon délben a' Lovalság Generálisa G. *Kinsz-*

ki is 3 Osztály *Toskána*, 3 osztály *Naszszau*, és 3 oszt. *Zeschwitz* lovagjaival edgyütt; nem különben F. M. L. Gróf *Browné* 10 Gránátéros Batalionokkal, és a' tartalék ágyusokkal *Petratz Bára* nevű Helységhez megérkeztenek és ugyan ottan Tábortba szállottanak.

Sept. 12-dikén mind ezen Sergek koránt reggel további útjokat folytatták; H. *Valdek* vezette az előjáró Serget, Seleszniken keresztül az *Oradiai* tötöre, a' többi Seleszniknél el térvén a' *Bela Voda* patakján által mentek, hogy annál hamarább a' *Repeste* hegy-tetejére érkezhessenek. Ezen egész mozdulásban is több ellenség nem mutatta magát, hanem a' Szabadosok Kapitánya *Petrovits* talált 5 Törököt, kik egy erdő szélybéli a' miénkire tüzelvén, Kapit. *Petrovitsot* nagyon megsebeztek: ezeknek ketteje el-ejtetett, egy el-fogatott, a' más kettő el-szaladott. Ezen napon a' miénk a' *Dédina* és *Toplid*-hegyeire 5 négy-szeg formákba jól helyeztették magokat; a' szélső vigyázatokat pediglen az *Eugentus* Lineájáig és *Tzigánka* nevű faluig kiterjesztették. Ugyan ezen napon a' Szávának túlsó partjára az elébb mozdult Sergeknek helyére megérkeztenek F. M. L. *Mitrovski* alatt 2 Batall. *Alvintzié*, 3 Bat *Nádasdié*, és 1 Bat. *Volfenbüttel*; ugyan F. M. L. *Alvintzi* alatt érkeztek 2 Bat. *Eszterházi Antal*, 3 Bat. *Károlyi*, és 1 Bat. *Volfenbüttel*, ugyan F. M. L. *Blankenstein* alatt 3 osztály *Kavanágh*, 3 oszt. *Schakmin*, és 3 a' *Vurmzeré*. Ezen napon egy Török Sajka a' Száván le-ereszkedvén oda a' hól a' *Mokrilug* nevű patak belé szakad a' Szávába, ágyuzni kezdett a' mi *Tzigánkánál* lévő Szélső vigyázatunkra, de tsak egy 3 fontos golyóbisunknak surolása elégséges vólt annak elűzésére: a' szárazon-is jöttek vólt ekkor némely csoport Törökök *Belgrádból* a' szél-malmok útján szintén az *Eugenius* Lineájáig; de némely Gréfen Húzárok a' *Mokri-Lug* hidjánál közelebb menvén hozzajok, ezeknek szabdalásait nem állhatták, és *Belgrád* felé visszafel-szaladtak. Itt részünkről 2 Húzár és 1 ló

el-elett, 4 legény és 5 ló sebet kapott. Következendő északán a' Szávának innetső vagy bal partján, a' Besániai töltésen fellyül egy hid - végére való Sántz kezdett készülni, a' *Gyulai Sámuel* 1 Bata-lionjának fedezéle alatt; ezt észre vévén az ellen-ség, ágyuzott ide a' Várból, de tsak 1 emberünk elett el, és 1 sebet kapott általa.

Sept. 13-dikán F. M. L. *Mitrouszki*-is a' fennebb említett Sergekkel, a' Dedina hegyére meg-érkezett. Mindjárt virradtakor egy kerülő vizsgálódást vittek a' miéink véghez, ezen vizsgáló Ser g állott H. *Valdek* és Gen. *Klóbek* alatt 10 osztály lovasokból, és 4 Bat. gyalagokból, mely által minden Török szélső vigyázatok egélszen a' Belgrád falai alá vizsgál-üzettek, és a' mozsár ágyukból lött gránátjaink által, a' külső Városban némely házak meg-gyúladtak; ezen Sergünk a' Dunának bal partjáig, a' hól hajdon *Eugeniusnak* hidja vólt, folytatta a' kerülő vizgálást, 4 szekeret eleséggel rakva, egy Törököt és négy Oláhokat ekkor elfogtanak a' miéink. Ezen vizgálásban tapasztaltatott, hogy a' külső Városnak a' Szávára néző részén két Battériát készi-szítettek a' Törökök, edgyiket 7 ágyukkal a' másikat 5 tel már meg - rakták; hogy a' kapun fellyül lövő lyukak készültek; hogy a Sorompók mellett a' Duna felé fok ágyuk vagynak ki szegezve; hogy a' külső Városnak épületei többnyire tsereppel va-gyon fedve, és bajos lenne azokat meg - gyújtani, továbbá, hogy az *Eugenius* régi Linéja a' Dunától fogva M tteris hegy - felé most is olly jól láttzik, hogy annak helyre állítására kevés munka kíván-tatnék, de azon túll a' Száváig nagyon bé tölt az árka, ugy hogy néhol alig láttzik. Ezen napon este a' Dedina hegy oldalán és tetején 5 helyeken á-gyuzó Föld váraknak vagy *Redoutoknak* hely vá-lasztatott, ki - tzövekeltetett, és még ezen északán 2000 munkások az ásást el kezdettek. Ugyan ezen napon F. M. L. *Alvintzi* a' keze alatt lévőkkel a' Topfidi hegyre állittatott. A' nagy Tzigány-sziget-nek allyán egy ágyuzó Sántz kezdett készülni, hogy

a' Dunavitzáról ide le-hozott hid, az ellenség ellen fedeztessék; sőt 2 Bat. *Táitsmájszter*, 2 Batall. *Kallenbergé* és 6 osztály lovasok a' Besániai dombról ide le-jöttek és a' hidhoz 1000 lépésnyire Táborba szállottak.

Sept. 14-dikén a' Szávának jobb felől való ágán, a' Tzigány szigetnél hajókra két hidak készítették. Amott pediglen F. M. L. *Browné*, ezen napon dél-után a' keze alatt lévő 10 Gránátéros Batalionnal és 9 osztály lovagokkal a' Mokri-Lug patakján által-ment, és az *Eugenius* régi Sántzánál két négyszegbe állittá népét. Mindenik Regimentnek Tábor ki-merő embereit magokkal vitték, hogy a' még hátra 6 négyszegnek számára is helyet válasszanak és mindjárt ki-tzövekeljék; északára kelve a' patakon fok apró hidak készültek, hogy a' következő napon meg-érkező Sergek, a' ki-mutatott helyekre könnyebben által jöhessenek. Ezen északán a' Zemlini földvártól fogva a' Duna mentében a' Dunavitzá nyilásáig 2500 munkások egy Sántzot kezdetek készíteni, és abban 6 ágyuknak helyet tsinálni, hogy az ellenség sajkái itten soholt a' mi partunkhoz ne közelithessenek, és az egész Vidék Zemlin és Dunavitzá között fedezve legyen; ezek reggelig annyit dolgoztanak, hogy már a' sántzba el rejtelve folytathatták a' munkát.

Sept. 15-dikén virradtakor *Mitrovszki*, *Alvintzi*, *Württemberg*, *Brentáno*, *Türkháim* és *Kinszki* Generálisok, mindenik a' keze alatt valókkal, az *Eugenius* Linéájába a' ki-mutatott helyekre bé-rukkoltanak; mindenik négyszegnek szárnyaira lovaság völt rendelve: Generál *Klébeknek* Serge még a' Dedina hegyén hátra-maradott, a' hidnak óltalmazására. Ezen napon a' Dunavitzánál kezdett Sántz ásást akarta az ellenség mind Sajakáról mind a' Várból akadályoztatni, és igen fokot lövöldözött a' munkásokra, még-is csak 3 esett-el, és kettő sebet kapott; a' Sajakák pedig hathatofabb lövések által vizsgálta üzettek; a' Zemlini és Besániai hegyekről még több Sergek-is rendeltettek ezen munkának fedezésére.

sére. Amott pediglen a' Dunán tsinálandó hidnak számára hely választatott, az *Eugenius* Linéáján kívül, és 2000 paraszt munkások el kezdték a' dolgot. A' Szabadosok Palefig ki - küldettek, kik a' Zabresnél és Sabátsnál lévőkkel edgyütt Drinától fogva a' Moráváig egy kis Kordont húztanak vi- gyázatúl: ezen kívül 500 lovasok két Stab - Tifz- tekkal 3 órányi földre ki - küldettek, hogy az ellen- ségnek lehető érkezéséről koránt hirt hozhassanak. Este felé a' szél-malmoknál Battériák kezdtek á- latni 1150 dolgozók által, kik közül 4. az ellenség tüzelése által meg-sebefittetett.

Sept. 16 dikán meg vizsgálattott az Avalai vidék a' Krotzkai útig. A' tsinálandó hid végénél a' Du- nának jobb partján már sokra ment vala a' munka; a' mi hajós sergünk fel húzalkodott oda, a' hol haj- don H. *Eugeniusnak* hidja vólt, és itt a' hajókat sorba helyheztetvén el kezdődött a' Dunán való hid készítés; a' hidnak fedezésére a' domb' tetején az *Eugenius* Linéájának szegleténél még edgy ágyuzó Sántz készült. Az alatt Fő tárnokmester G. *Klerfé* 10 Batalion gyalogokkal, és 5 osztály lovasokkal a' Bánátból Pántsovára fel-érkezett. Már a' mi Batté- riáink vagy ágyuzó Sántzaink minden-felől annyira el-készültenek vala, hogy ezen napon délután 1 ó- rakor a' mi ágyuink Belgrád-felé intézve meg-szol- laltanak; a' szél-malmoknál lévő Sántzból 10 és 7 fontos Haubitzák vagy Bombik hányattak az ugy nevezett Rátz-városba annak fel-gyujtása végett, és már estvéli 5 órakor 5 helyeken lángba borúlt a' Rátz város; az égés ugyan keményen lobogott, de a' lok közben lévő elő-fák és tserepes házak miatt nem lehetett a' lángnak igen mefiszire harapozni, tsak ugyan a' Haubitzáknak hányása egész étzakán meg-nem szünnvén, az égés-is meg-nem aludt. Azon- ban a' Dunavitzánál készült Sántz virradtakor egész- szen készen vólt, eddig a' munkásokból 5 ember el- egett, és 18 sebet kapott.

Sept. 17-dikén a' Dunának jobb partján kezdett földvárak el-készültek; a' Metteris hegy tetején-is

egy ágyuzó Sántz és egy Batalion számára való Bateria készült. Következő északán a' Sántzolással a' külső Városhoz annyira közelítettünk, hogy egy *Battal Tsamia* nevű Török Kápolnáig (*Moschéé*) jutottunk, és ezen *Moschéé* körül föld várat kezdetünk csinálni. Hogy pedig a' Dunavitzánál tsinált közösülő hidat, a' Várbéli ágyuk ellen óltalmalmazhassuk, tehát a' hajós-hid mellé egy lábas hid készítettett, melyre földből töltés rakatott, hogy az ellenség gollyóbísa abban meg-akadván a' hajóknak ne árthasson. Azon szegleten a' hol a' Száva a' Dunába szakad, a' föld-várnak és ágyuzó Sántznak való hely estve ki-jegyeztetvén, ezen északán 1000 hadi munkások hozzá-is fogtak az ásáshoz, de a' fok bokor és motsár miatt, csak 435 lépésnyire lehetett el végezni: ezen munkát az ellenség kétség kívül a' nád és bokrok miatt észre-nem vette; mert egy lövés sem tétetett ide a' Várból, holott a' Dunavitzai munkásokra szüntelen jött a' Bomba és ágyu-gollyóbis. Ezen napon 2 emberünk elesett, 3 sebet kapott.

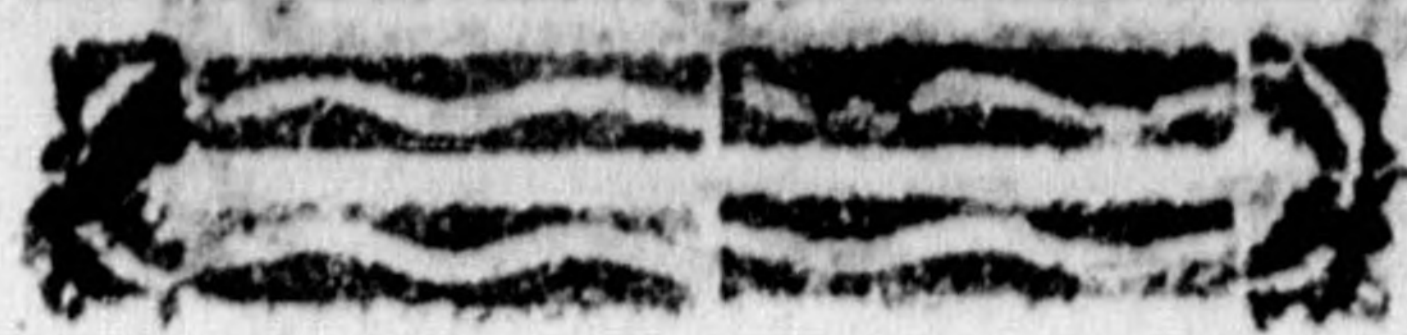
Sept. 18-dikán Fő-tárnokmester *Klerfé* 7 Batall. gyaloggal és 5 osztály lovasokkal a' Duna-hidján által költözött, és a' több Sergeinkel edgyesült. Eddig vagyon ezen *B. Laudon* jelentésében a' Belgrád körül tett munkának napról napra való le-írása: a' következőket ezután meg-tudjuk.

Ugyan ezen jelentésben vagynak még e' következő 3 kis történetek: 1.) A' *Pálfi János* Regimentbéli Obestlájdinánt *Liptai* Ur, Sept. 7-dikének estvéjén a' Dunán által-küldötte a' szabadosok Vezérlőjét *Mariánt*, a' *Pálfi* Regiment Papjával Ő hitű *Enderikkel* edgyütt, ezen Pap önként kéredzett és már okos bátorságáról esméretes vala. Ezek bizonyos számú szabadosokkal az ellenség földén *Paszarovitz* és *Szemendria* között, az Ország útja mellett lesbe állottak; csak hamar egy Levél hordozó Törököt el-fogtak, és attól meg-tudták, hogy az említett két Helységben Törököknek olly edgyezések vagyon, hogy következő napon a' Moráva

viz partjára bizonyos tanátskozás végett öfzve-gyül-
jenek. Ugy-is történt, hogy 10 órakor a' vég Szen-
dröiek egy nagy hajóval a' Moráva vizén által-köl-
töztenek, és nem sokára a' Paszarovitziak-is meg-
érkeztek. Ekkor *Marián* és *Enderik* jelt adtak a'
ki-rohanásra, a' Paszarovitziak vízíza-felé szalad-
tak, a' Szendröiek pediglen a' vízbe ugrostak, re-
ményén, hogy úzás által meg-tarthatják élteket:
25. közüllök a' parton maradott, 3-man el-fogat-
tak, kiknek edgyike 80 esztendős Belgrádi Aga, a'
málik a' Szerajévoi Aga, a' 3-dik ennek szolgája;
sokan a' vízbe fuladtak. A' hajót, 8 lovakat és sok
fegyvert a' szabadosok prédába nyertenek, a' sza-
badosok közüll 4-en sebet kaptak. 2.) Ugyan ezen
Marián Sept. 10-dikén Klitseváts nevü Török Falu-
nál 1 Agát 30 Törökökkel találván, 9-tzet közül-
lök el-ejtett, a' többit el-kergette. 3.) A' Bánátban
Uj-Moldavánál táborozó Generálmájor B. *Lilien* je-
lenti: hogy a' *Vurmzer* Húszárok Obestere *Nauen-*
dorf Sept. 16-dikán a' Borétsben lévő Törökökre
ütött, azokat meg futamatta, és 28 Sajkáik közüll
kettöt el-merített; ezen a' Rimnikben és Szvinitzá-
ban lévő Törökök is ugy meg-ijedtek, hogy mind-
nyájan Táboraikat nyakba hagyván, egész Orsováig
futottak: már Boretzbe és Szvinitzába 4 Kompánia
Branovátzi Szabadosok tétettek őrizetre. (**)

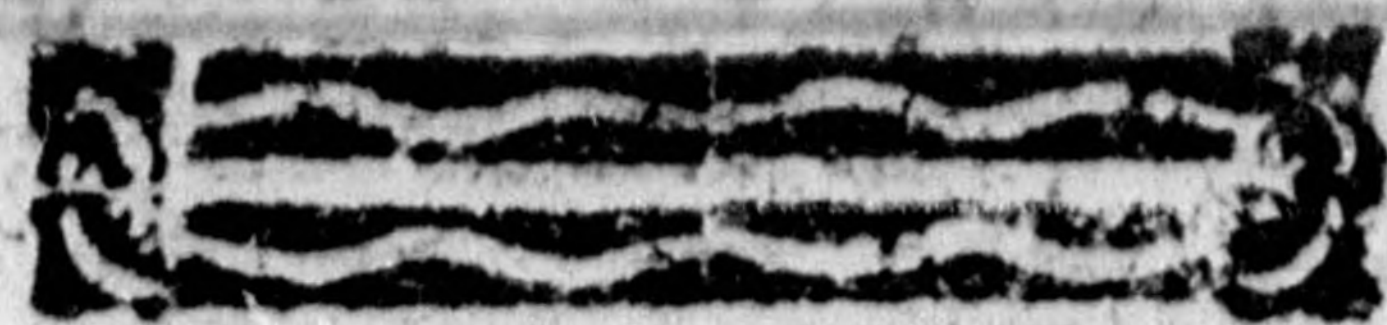
Különös Hadi és más-féle Tudósítások.

Ezen hónapnak 25-dikén 10 nagy hajók érkezé-
nek-meg az alsó szélekről Pofonba, mellyeken 38
ellenségtől prédált külömbb külömbb nagyságú á-
gyuk találtatnak, és sok Foksánnál prédába nyert
Török Sátorok, melyek között a' *Séráskirnak* azon
13 Kamarákra osztatt drága Sátorais jó Béts-felé,
és talám ma Bétsbe-is meg fog érkezni. Azonban
az iratik Pofonyból, hogy a' Transport mind a' vi-
zen, mind a szárazon bámulásra méltó. A' múlt
héten 41 meg terheltetett nagy hajók mentenek tsak
itt-le a' Táborhoz, külömbb külömbb féle hadi-ké-
születekkel. 2 hajón fegyveres és más tsatázó elz-

közök valának, és Transportba 2400 Rékluták, kik Bétsből jöttek; Németek és Tsehek valának. — Zemlinből a' különös Levelek azt írják, hogy midőn *Laudon* Serviába által-ment 500 akó bort osztott ki a' maga köz-emberei között. — Zemlinbe maradott a' Tábor Kalsája és Kantzelláriája. — Azt írják némely Levelekben, hogy a' Nagy Vezér *Braillánál* egy 50-ezerből álló Táborral keresztül ment a' Dunán, és csak 12 mért-földnyire vagyott *H. Kóburgtól*. A' Hertzegnek az a' szándéka, hogy rá üssen a' Nagy Vezérre, a' honnan a' maga szándékát *Mulzka Vezér H. Reprinnek* tudtára is adta, hogy egybe vetett vállókkal kezdhesenek a' tsatához; de a' mint már most értjük *Reprin* azt a' feleletet adta *Kóburgnak*, hogy ő addig az ő Táborát nem segítheti, míg az ő előtte álló *Séráskier Hafsán Basa* Táborával el-nem igazítja a' dolgot. Azt gondoljuk innen, hogy *H. Kóburg* Erdélyből *H. Hohenlohétól* nyer segítséget magának, hogy a' Nagy Vezérnek egy szerentsés jó étzakát mondhasan. — Moldovából *Fontanelből* iratik, hogy az itt lévő Táborokban számosak a' Betegek, és halnak is a' nyavallyában.

Az Erdélyi szélekről azt írják: „A' mi határ széleink mind eddig tsendeségben lévén, némely Sergeink a' *H. Kóburg* Táborával edgyesítettnek. — Némely Tudósítások-szerint a' *Vulkáni* szoross útnál egy nagy *Magazinumunk* az Oláhok által felgyújtott. — A' Horváth országi széleken *Glina* és *Lika* felől tsordánként gyűlnek-össze a' Törökök, és itt legnagyobb nyughatatlanságokat tesznek. — A' Nagy Vezérnek hól létéről sokon sokat mondanak. *Vidinnél* gondólják némellyek lenni; mások pedig azt mondják, hogy itt csak egy *Séráskir* vagyott, a' Nagy Vezér pedig, valamint a' Moldovai Tudósításból irok, *Braillánál* fekszik, 's ez is igazabb. Moldovát akarja vissza venni; de nem tudjuk hogy sül el; mert az Orosz és a' *Kóburg* Tábora jó süveg alatt állanak. — Ugy vólt a' *Plánum*, a' mint némellyek erősítik, hogy *Bender* és *Belgrád* edgyütt

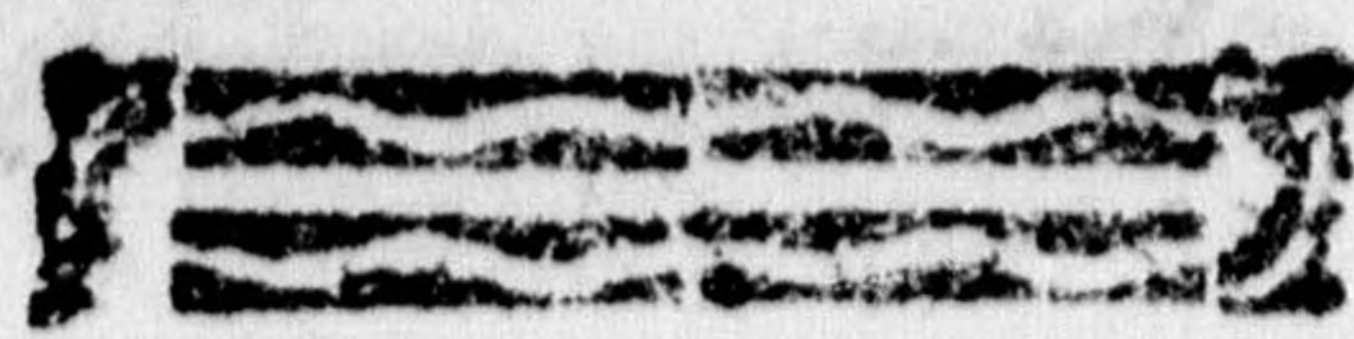

gyütt, ugyan azon időben fognának ostromoltatni, de a' *Bender* ostromlásáról a' *Lemberg*i Levelek még semmit sem tudnak, pedig ezek hozhatják innen a' leg-igazabb Tudósítást.

A' Hadi Kantzelláriától ki-adott Tudósításokból láttuk a' Belgrádi dolgokat; de minthogy a' múlt Szombati Posta nekünk is egynéhány Levelet hozott innen, lássuk rövideden ezek is mit irnak: — „Sept. 16 dikán jó reggeltől fogva egész estvig ágyuzának a' Belgrádi Törökök a' Várnak majd minden szegeleteiről. Mi is a' már készen lévő *Battériákról* az ugy nevezett *Tzigány Városra*, vagy a' Száva felől lévő *Hofátra* el-kezdők a' Bombikot hányni, mellyek által leg-ottan sok házok kedének lángba borúlni. Délután a' *Konstantinápolyi külső Vároft*-is ágyuzni, és tsak kevés idő alatt 3 házok gyulának-meg itten is. Erre a' Törökök még keményebben kezdvén, alkalmos károkat okozának a' mi népünkben, de északára kelvén egészen megszünének és el-halगतának. Minthogy igen szép idő vala, ezen étzaka egynéhány tüzes gollyóbist küldének-bé a' miéink ezen külső Városba, hogy a' tűz egész étzaka ki ne alunnék; melytől az ég virrattig veres vala, és az egész környéknek lámpásúl szolgált. Midőn leg-előbb tűz támodott itten, igen nagy kiáltozás hallaték Belgrádból; de északára kelve tsak egy gyertya világ sem szemlélteték Belgrádban, és igen nagy tsendesség vala. — 17-dikben megint ágyuzni kezdének a' Belgrádiak a' mi földvárainkra és *Battériáinkra*; de erre mi igen lassan felelgettünk. A' Törököknek legnagyobb ágyú-tüzek a' *Dunavitza*i földvárainkra valának tzélozva, hól már nekünk 12 nagy ágyuink valának készen, és a' hová még 20 mazzarak fognak vitettetni; de tsak ugyan itt nem sokot árthatának a' mi népünknek, kik igen méllyen bé vagyunk Sántzolva. — Azon Sántznak készítésében, mely tsak 500 lépésnyire vagyon Belgrádnak *Konstantinápolyi Kapujától*, igen sok kárt okoztanak nekünk a' Belgrádi ágyuk; mert sok katonáink és

Sántz-

Sántz-ásó napfzámofaink veszték életeket, és sokon sebet kapának; sok gollyóbifok a' Sántzon keresztül egészen a' Táborig szárnyálának és ott is kárt okoztanak. Egy *Práisz* Sergebéli Khirurgusnak edgyik lábát máig sem tudják hol van, ugy el-vitte a' Belgrádi ágyú gollyóbis, és a' dolgazó napfzámofok edgyik *Komissáriusának* életét végzé. s. t. Egy Kemény lövők Kapitánya itten agyon lövett. — Ezen Konstantzinápolyi kapu előtt egy Battériájok vala a' Törököknek, melyről ök mindenkör nagy kárunkal tüzelnek vala; de midön a' mi ágyuink itt az övéket haszon vehetetlenekké tették volna, a' Konstantzinápolyi kapuk felé vivének ágyukat, és el-akarják vala a' mi Battériánkot ron-tani; de itt is az ö gollyóbifok mind a' Battéria felett a' Táborba repdesének, és a' Táborban megint szenvedhető károkat okozának. Erre a' Feld-marsal Bombikot és Gránátokat szorotván reájok, a' Kaput-is el-hagyák. Estve-felé a' Konstantziná-polyi külső Város megint tüzes gollyóbifokkal és bombikkal kezdeték lödöztetni és a' *Rácz-Város* nem különben; az égés egész északán keresztül meg-nem szünék. A' Konstantzinápolyi Külső-Vá-ros már egészen meg-égett. — A' *Séráskir Abdi* Bafa még nints olyan közel, a' mint gondoljuk vala; mert az ö Táborából még tsak egy embert sem láthattunk. Egynéhány napokkal ennek-előtte mint egy 5000 Törökök igen közel jöttenek vala Belgrádhoz, de megint leg-ottan vizsza-tértének: mihelyt a' mi Táborunkot meg-szemlélték. A' vá-rásban lévő *Séráskirnak* előljáró Serge lett légyen-é ez, vagy más egyéb Sereg? nem tudhatjuk. De minden órán világosságra jő; mert a' *Mihálye-vits* Szabad-serge 7 mértfölddekig eleibe ment és a' *Széméndriai* tetöket el-foglalta, mellyekről ennek útját megszünnen lehet szemlélni. H. *Valdek*-is egynéhány Regementekkel, egynéhány mértfölddig ment ennek eleibe; a' *Niszfai* Balsának pedig Gen. *Kolonits*. — Ezen hón. 22 dikén a' Dédidina te-tőről a' Táborból azt írja egy Kedves Barátja a'

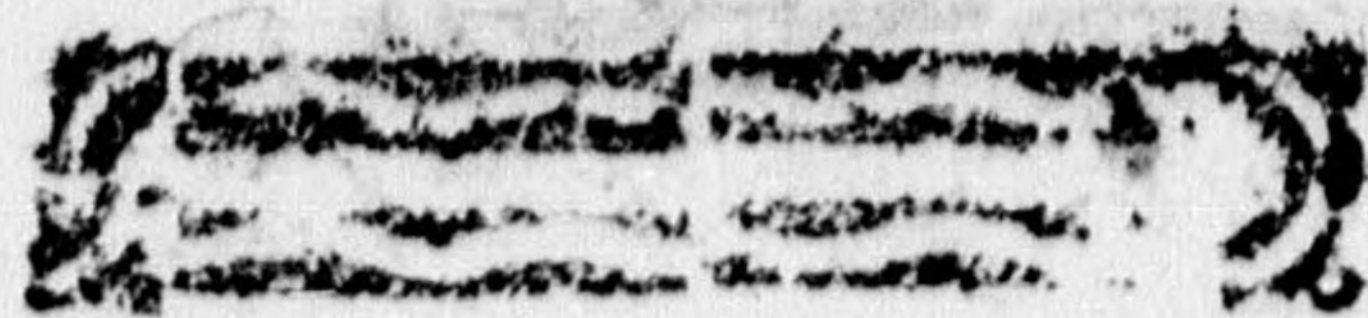
Kurirnak, hogy míg ezen 2 Basák meg-nem veretnek, addig Belgrádnak tökéletes ostromlásához nem akar fogni *Laudon*. — 21 dikben a' 2 felől ki-ütött Törökök, és a' véghetetlen ágyuzás a' mi népünk között nem kevés kárt tett, sőt a' mi tüzelőink között-is zavaradás esett vala, mely-fzerint a' mi gollyóbírsaink által is serelmek estenek: ugyan ekkor az ágyuzó Seregnék Májora *Szédlitzki* Ur is életét veszté a' Sántzban. Ezen napot a' mi Atyánk *Laudon* igen nagy boszorkodással tölté. — Azt beszélik, hogy *Laudon* a' Belgrádi *Ozman* Basának azt izente volna, hogy még most ideje vagyon a' maga jofzágát öfzve pakolni, és a' Belgrád kapufarkának a' fülébe sugván *Adieu*!! el-takaradni; de a' Basa azt felelte: valamig tsak egy Török léfzen Belgrádban életben, addig e' meg-nem esik. — Már 26 Battériáink vagynak Belgrád körrül készen; de minthogy mind-öfzve 53 léfznek, még sok hátra. — A' Tábor, mely szüntelen 4 szegü hadi sorban *kámpéroz*, nints el-sántzolja, azakon a' hadi-testeken kívül, mellyek a' *Dédina* hegye alatt, és a' Száva vize körül a' közösülést fedezik. — *Laudonnak* már egynéhányszor el-fütyelt a' Belgrádi gollyóbis feje felett és füle mellett a' *recognoscérozásban*; de még tsak észre sem akarja venni, nem hogy félne tölle. — *Ruvrodá*, az az Europai leg-nagyobb Agyuzó Vezér azt mondotta, hogy még Európában senki olyan tüzi játékot nem szemlélt, a' milyent ő fog Belgrádba tsinálni. — Már egynéhány napoktól fogva 50 napszámofok szüntelen a' termés követ szedik, mellyeket 'Sákoftól lövén minden felől Belgrádba egy kö-zápor esőt fognak támosztani. — Egy Zemlinből jött Levélből olvassuk, hogy 19-dikben ki-ütvén a' Törökök, 10 embereinknek életüket el-rablották; közüllök pedig 2 esett-el. Ugyan ezen nap 20-dikra virradolag olly keményen tüzeltenek a' *Dunavitza* munkásainkra, hogy a' munkát félben kellett szakasztani; és már most ezeknek gollyóbírsaik sokkal jobban járnak, mint eleintén. — A' *Brentánó* gyalog Serge éppen ollyan helyre

helyre mondatik esetnek lenni a' Belgrád előtt lévő Sántzban, hol az ágyú gollyóbifak leg esmeretesebb után járnak. Látván az Obester, a' vezedelmet szalad a' Generálshoz mondván: Uram! a' gollyóbis mind ránk jő, oda leszsz a' Regimentünk! Kérdi a' Generál, hová van Obester Uram rendelve? ide vagyok, felel: nohát oda mennyen viszszá és ott áljon mig, mig másuvá rendeltetik.

Ma, u. m. Hétfőn este megint következő Tudósítás adaték ki a' F. Hadi-Kantzelláriától; melynek mi tsak agya-velejét szorithatjuk ide:

Edgy B. Laudonnak Sept. 22 dikén ő Felségéhez küldött Tudósításában a' jelentetik, hogy minekutánna 18 dikban G. Klerfé, 3 Batalion Eszterházi Miklós, 2 Bat. Devins, 2 Bat. Stáin, 3 osztály Erdödi Húszár, 1 osztály Harrák Sergebéliekkel Pántsováról dél-előtt, az Eugenius Linéájában lévő Táborhoz bé szállott volna, a' Zemlinnél H. Ligné alatt fekvő hadi teltől-is a' Gyulai Sámuel Lájbatalionja a' Táborhoz mozdittatott. s. t. Itt le-irattnak azon 10 ezer paraszt napszámofok és Tábori munkások, mit? és hól dolgoznak; de ez igen hofszas az olvasásra; azért —

Sept 19-dikén jó reggel Gen. Ottó 2 osztály Erdödi Húzársággal Poletsbe nyomúla, Obestlájdiánant Mihályevits pedig egészen Krotzkáig vevé a' maga állását, és a' maga szélső vigyázatjait egészen Kallar ig ki terjeszté. Ezen állás nekünk azon hasznunkra vagyon, hogy a' Belgrád-felé jövő ellenség egy-felől semtsinálhat olyan mozdulást, melyről mi egynéhány napokkal előre tudósítást ne vennénk. — 18 — 19 — és 20-dikban étzaka 1500 katonák egy 1600 lépésnyi sántzot készittének hól az ellenség tüze által a' miénk közzül 7 el esének (ha egy nulla el nem maradott) 12 en pedig sebet kapának; az utolsók között találtatik Májor Auersberg is a' Vallis Sergéből. Ugyan ezen napon Zemlinnél a' Száva partyán 1000 katonák és 230 Magyar paraszt napszámofok gyültenek vala öszve a' szükséges munká-

ra, de minthogy az ellenség ezek ellen Sajkákra szálván rájuk akar vala ütni 19-dikben 20-dikra virradolag semmit sem dolgozhatnak vala, várván az ellenséget. Azonban a' Bésániai hidon 38 Tábori és 157 napfzamos *Atsak* dolgoznak vala, és itt mind a' 2 hid tökéletelen helyre-állították. Az *Eugenius* Linéáján pedig 2420 paraszt napfzamos dolgozik szüntelen. — 20-dikban étzaka, midőn a' mi munkásaink az elkezdett Sántzok és ágyuzó hányásokban dolgoznának, és már ennek végéhez nem meglze vólnának, az ellenség mind az ágyúkból, mind az' a'probb fegyverekből olly keményen kezdte tüzelni, hogy itt a' munka kétfzer szakada félbe, és egynéhány embereink, (négynek iratik) kik között az Agyuzók Májora *Szedlitzki*-is befoglaltatik, halálra lövetének, és 20 embereink, kik között vagyon a' *Naszszau Hadnagygyais Kronenberg*, megsebesítettének. A' lovak közzül 2 esett el, 1 megsebesített. — Ugyan ezen napon az *Eugenius* Linéáján 3612 paraszt napfzamosok dolgozának; a' Száva partyán lévő Sántzon pedig 500 katonák, és 900 napfzamosok munkálódnak vala. A' Kiss Czigán szigetnél egy töltést készítettének, és egy közösülésre szolgáló hidat, mellyen 38 Tábori és 157 országbéli *Atsak*, és mind öszve 879 napfzamosok és 309 Tábori szekerek dolgoznak vala. — Jóllehet ezen a' napon is a' Belgrádi Várból irgalmatlanul ágyuznak vala a' mi munkásainkra, még is csak 1 emberünköt vesztökel, és egy megsebesítették. De a' *Dunavitzánál* épített közösülésre szolgáló hidunk, az ellenség' szörnyü ágyuzása által nagyon megrontott. — 21-dikben megint egynéhány munkálódó embereink el-esének, és 11-en sebet kapának. Ezen Hadi-Tanátsból ki adott Tudósításban eddig csak a' véghetetlen napfzamosoknak és munkálódó népnek száma vagyon le-irva, és napról napra mitselekedtek; mely az olvasásra unalmas.

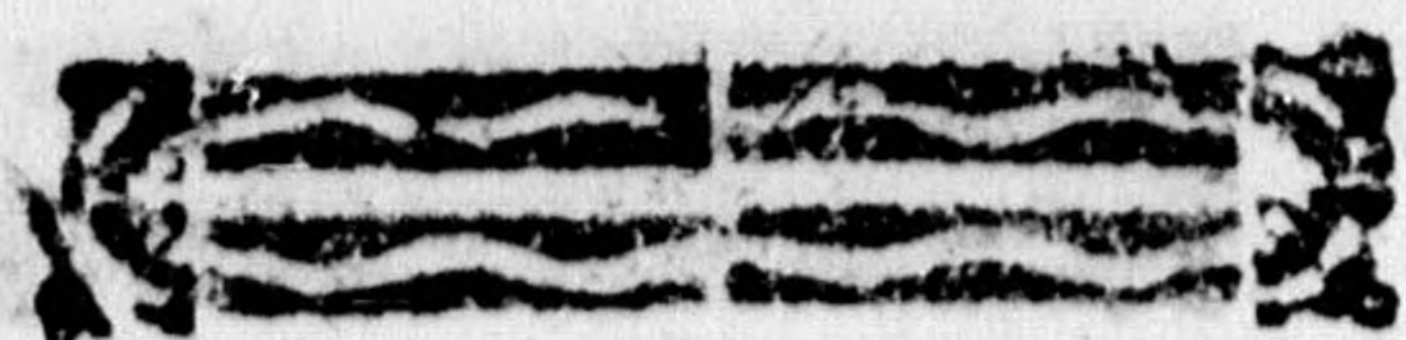
Egy a' Feldmarshalhoz 22-dikben a' *Krotzkánál* fekvő Tabortól érkezett Tudósítás-szerint még ekkor a' *Séráskir Abdi Basa* mozdulás nélkül fekszik va-

la Táborban *Csupriánál*, és a' *Jágodina* nevü falú egynéhány 100 Törökökkel megvala szálva, kik sem magok ki nem mozdúlnak vala a' falúból, sem az ott lakós Keresztények között tsak edgyet-is ki nem botsáttának. — Egy nappal ez-előtt, az az 21-dikben *Botsárováztban* tűz szemléltetik vala, melyből azt lehet ki-hozni, hogy a' Törökök a' falút fel-gyujtották 's ott hagyták.

A' Bánátban maradott Hadi-tesznek Vezérétől F. M. L. Gróf *Vartenslébentől*, a' fellyebb jelentett *Boretsi* tsatáról következő bővebb Tudósítást vett Feldm. *Laudon*: Hogy az ellenség ágyus hajóinak hajókázását, és az ezek által következhető kárt elkerülhesük, rendelést tészzen Gróf *Vartensleben* Generál *Liliennek*, hogy bizonyos számú néppel a' *Borestnél* fekvő ellenségre üssön. Itt ezen tsatátskának igen unalmas hofszas le-irása lévén, tsak a' leve ezen Tábori foglalatosságból, hogy a' mi ezen tsatára ki-rendelt népünk a' vizen által-menvén részszerint, és az ellenségtől el-hagyott tetőt el foglaltváni, rész-szerint pedig az ellenség hajóira a' par-ton várakozván, mind a' *Boretz* szigetében lévőket, mint a' *Sajkások* a' mi népünk fel-dulá és prédálá.

Az Obester G. *Nauendorf* Tudósítása-szerint 100 Törököknél több maradott *Boretsnél* a' Duna partján, és a' vízbe is sokot hányának: a' mi részünkről tsak kettő iratik el-esetnek lenni, és a' sebesekek is kevessek. *Boretset* egészfzen el-pulztították a' mi népünk, és igen sok prédát nyertének. 4 Táborban fekszik vala az ellenség; ezt a' 4 Tábor helyet Sá-

torbától, 3000 'Sák lisztet és árpát, 10-ezer veder bort és pálinkát, és más egyéb dolgokat nyerte nek prédába. Az itt jelen volt Tisztek G. *Lilien*, Obester G. *Najendorf*, Obestlájdinánt *Thersits*, Major *Mohovátz*, Kapitány *Bránovotzki*, Kap. *Kovács-tza*, és a' többi Tisztek is magokat igen vitézül vifelték. Azon kis Pruszszus Printz *Anhalt Göthen* azért ditsértetik itten, hogy alig érkezett-meg a' mi Táborunkhoz, és már önként kéredzett ezen tsatára, noha a' maga Kompániája nem vala ide rendelve.

Utólsó jegyzések. — „ A' 4 dik Septememberben költt Pétersburgi Levelek, mellyek Bétsbe érkeztenek, azt erősítik, hogy a' *Finniai Svéd Tábor* az Oroszok által egészfzen meg-verettetett. Az Oroszok ezen *Hölsingforsnál* magát Sántzba vert *Svéd Táborra* rá-ütettének, mellyet olly rendeletlenségbe hoztanak, hogy az egész Tábor szaladáshoz kezdvén, 37 ágyujoknak nagyobb részét, a' Casát, a' Magazinomat és az egész Tábori-készületet az Oroszoknak hagyák, mely 200-ezer rubelre betsülcetik. A' *Svéd Király* olly el-hagyattatotnak szemléli vala magát lenni, hogy valamint *Xerxes* hajdon *Thémistokles* előtt, egy kis halász hajótskán szalada el a' *Kiméne* folyó vizén, és egy pertzben marada, hogy el-nem fogottaték. A' *Muszka* hajók utánna indulván, itt-is egy ágyu-lövésnyire kergetik vala. Erről a' bővebb Tudósitást a' *Pétersburgi Udvartól* várjuk: de mik-is a' Svédek? ezeknek szárazon lévő egész Táborok csak 25 — 30-ezerre mégyen.